

STATUT UMĚLCE

1. 6. 2020

vstupní evaluace dotazníků jako podklad k diskusi

Jaká jsou specifika výkonu vaší profese?

- Fyzická náročnost
- Riziko úrazů
- Krátká kariéra – tanec, cirkus, fyzické divadlo
- Vysoká mobilita
- Vysoké náklady na techniku (např. fotografie)
- Solitérnost, dlouhodobost a časová náročnost práce (např. literatura)
- Nárazovost pracovních příležitostí
- Nepravidelnost příjmů vs. pravidelnost (a výše) povinných plateb
- Nízká cena umělecké práce – většinou nelze tvořit rezervy
- Nutno kombinovat uměleckou činnost s jinými pracovními závazky (portfoliová kariéra)

Potýkáte se ve vašem oboru se specifiky, která je třeba ze strany státu řešit?

- Nedostupnost pojištění a krytí rizik (cirkus, tanec)
- Nedostatek prostorů k tréninkům a zkouškám (cirkus, tanec)
- Neexistence terciálního vzdělávání – cirkus, tanec, tvůrčí psaní
- Nedostatek tvůrčích stipendií
- Nízké kompenzace za užití knih v rámci knihovních výpůjček (PLR - Public Lending Rights)

Umělec freelancer vs. umělec zaměstnanec (příklady rozdílů a deficiencí)

- UF nedosáhne na hypotéku a půjčku bank vzhledem k nestabilitě příjmů,
- nedostatečná ochrana v době mateřské a rodičovské dovolené (aktuálně ošetřovné)
- UF nemá stejná práva a ochranu jako v případně tzv. statut zaměstnance dle **Zákoníku práce**, a to ve smyslu jeho pojištění, pracovních úrazů, pracovní doby, přestávek na práci (příklad hostujících umělců).
- některé z profesí (akrobacie) nelze pojistit ze strany organizace, tíha pojištění proto celá leží na umělci a je pouze na něm, jak se k tomu postaví
- Další aspekty a důsledky: mentálních problémy, vyhoření, deprese apod.
- Zdroj – EU výzkum sociální dialog v performing arts

Postoje k potřebě specifické podpory a ochraně výkonu umělecké profese ze strany státu

- Úprava daňového systému pro umělce a živou kulturu obecně
- Snížení daňová zátěže umělců pojimaných jako OSVČ, která je nepřiměřeně vysoká.
- Podpora oborových uměleckých organizací a spolků
- Zlepšení provázanosti vysokých a vyšších odborných škol s uměleckou praxí
- Podpora pronájmu nebytových prostor pro účely ateliérů apod.
- Umělec jako živnostník s IČO (viz Srstka vs. Pohribný)
- Pomoc státu při placení sociálního, zdravotního pojištění, nemocenské, ale i záloh na daních

Pokus o kvalifikovaný odhad počtu uměleckých profesionálů

- Performing arts (divadlo, tanec, cirkus, vč. zábavního průmyslu) v nezávislé sféře - **4 000**
- Výtvarné umění – umělci – **stovky**, kurátoři **desítky**, kritici **jednotky**
- Fotografie - **stovky**
- Symfonické orchestry – **tisíce** zaměstnanců
- Literatura – **stovky**
- Hudba – cca **10 000** autorů zastupovaných OSA
- Divadlo – cca **1 000** autorů zastupovaných Dilia

Preferovaný model definice profesionál-ní ho umělce

- Osoba věnující se umělecké činnosti splňující určitá kritéria (např. odborné vzdělání, členství v odborné organizaci, ocenění)

Kritéria profesionality

- Vysoká odborná erudice
- Odborné vzdělání
- Excelentní kvalita děl
- Tvorba vykazující charakter dlouhodobé umělecké autorské činnosti (provázené poskytováním licencí k předmětům duševního vlastnictví, a je případně i jejich soustavnou hlavní či vedlejší výdělečnou činností)
- Veřejná prezentace tvorby
- Kritická reflexe tvorby
- Nadpoloviční úhrn ročních příjmů z umělecké činnosti
- U cirkusových profesí – speciální osvědčení na práci ve výškách

Umělecké profese NE zahrnuté do katalogu prací NSP

- Akrobat/ka, cirkusový umělec/kyně
- Mim/ka
- Herec/čka pohybového či fyzického divadla
- Umělecký/á fotograf/ka
- Výtvarný umělec/umělkyně
- Kritik/kritička
- Spisovatel/ka, básník/řka (ale ani jazykový, knižní redaktor/ka či korektor /ka)

Příklady profesí, které NSP obsahuje

- Producent
- Kurátor
- Jazykový korektor ve vydavatelství
- Velká škála uměleckých řemesel

Mix: otázky témata pojmy

- Umělec jako živnostník vs. nezávislé (svobodné) povolání
- Umělec jako autor, interpret, (případně terapeut)
- Co návazné profese – kritika, teorie, produkce, producentství, redakce, nakladatelství, umělecká pedagogika, terapie
- Laicizace umění – trend, který má plus a minus
- Portfoliová kariéra
- Některé obory nemají terciální vzdělávání - tanec, cirkus, literatura (vadí to?)
- Tanec se studuje 8 let (nejdelší odborné vzdělání) x cirkus nelze v ČR studovat v rámci formálního vzdělávání vůbec

Definice základních pojmu

Umělec jako OSVČ

Za OSVČ je považována osoba, která má příjmy dle odst. 1 a 2 § 7 zákona č. 586/1992 Sb. o dani z příjmu, přičemž:

Dle odst. 1 (také tzv. samostatně výdělečná činnost)

Příjmem ze samostatné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, je

a) příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,

b) příjem ze živnostenského podnikání,

c) příjem z jiného podnikání neuvedeného v písmenech a) a b), ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,

d) podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.

Dle odst. 2) (také tzv. jiná samostatně výdělečná činnost)

Příjmem ze samostatné činnosti, pokud nepatří do příjmů uvedených v § 6, je dále

a) příjem z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,

b) příjem z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,

c) příjem z výkonu nezávislého povolání.

Umělec tedy vykonává uměleckou činnost mimo zaměstnanecký nebo obdobný poměr:

- o jako samostatně výdělečnou činnost v rámci svého živnostenského oprávnění
(viz §7 odst. 1 písm. b) výše)
- o jako jinou samostatně výdělečnou činnost - tzv. nezávislé povolání
(viz §7 odst. 2 písm. b) výše)

Definice základních pojmů

Autor

Autor

fyzická osoba, která autorské dílo vytvořila
(původce autorského díla)

Autorské dílo

dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, jedinečný výsledek tvůrčí činnosti autora, vyjádřené v jakékoliv objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam

Definice základních pojmu

Výkonný umělec

Výkonný umělec

fyzická osoba, která vytvořila umělecký výkon

Umělecký výkon

Výkon herce, zpěváka, hudebníka, tanečníka, dirigenta, sbormistra, režiséra nebo jiné osoby, která hraje, zpívá, recituje, předvádí nebo jinak provádí umělecké dílo a výtvořiny tradiční lidové kultury.

Definice základních pojmů

Fyzická osoba
Právnícká osoba

Fyzická osoba

člověk s přirozenými právy

Právnícká osoba

umělý útvar vytvořený na základě práva, sloužící zájmům lidí

Možné nástroje ochrany a podpory umělecké činnosti

- daňová výjimka, příp. snížení daně z příjmu z umělecké činnosti profesionálního umělce
- spoluúčast státu na povinných platbách do systému sociálního a zdravotní pojištění OSVČ, resp. stanovení speciální sazby
- přístup k peněžité pomoci v mateřství
- přístup k podpoře v nezaměstnanosti (systém registrování výkonu umělecké činnosti, resp. jejího přerušení)
- přístup k podpoře v nezaměstnanosti
- podpora zaměstnanosti / zaměstnavatelů profesionálních umělců (podpora zaměstnaneckých a obdobných poměrů)
- osvobození umělecké činnosti profesionálních umělců od DPH
- Participativní spoření tanečníků a podpora jejich druhé kariéry